

's-Gravenhage, 14 december 1971.

Hoogedelgestrenge heer,

Tijdens het mondeling overleg, dat de vaste Commissie voor Justitie op 6 oktober van dit jaar over bovengenoemd onderwerp met mij heeft willen voeren, werd geïnformeerd of reeds nu niet een aantal punten waaromtrent bij de vaste commissie geen verschil van mening bestaat, uit het wetsontwerp zouden kunnen worden gelicht, te weten de salarisvoorstellen ten aanzien van het openbaar ministerie en de regeling inzake de plaatsvervangende rechters. Ik heb toegezegd te zullen bezien en, zo ja, hoe een etappegewijze behandeling van de voorstellen mogelijk zou zijn. De vaste commissie heeft mij daarop in overweging gegeven het antwoord hierop te geven nadat het verslag inzake het overleg verschenen zou zijn.

Het lijkt zinvol bij de overweging van de vraag of bepaalde onderdelen uit het wetsontwerp gelicht kunnen worden de indeling te volgen die in de memorie van toelichting (blz. 14) is gemaakt, namelijk:

- a. aanvangsfuncties zittende en staande magistratuur;
- b. opbouw van het arrondissementsparket;
- c. salarissen;
- d. bepalingen betreffende de griffies;
- e. ontslag en non-activiteit;
- f. opleidings- en leeftijdseisen;
- g. herziening van de samenstelling en de classificatie van enige gerechten;
- h. enige kleinere wijzigingen.

Het voornaamste uitgangspunt zal dienen te zijn dat die voorgestelde wijzigingen die strekken tot leniging van de nood situatie bij het openbaar ministerie behouden moeten blijven. Tijdens het mondeling overleg is mijnerzijds reeds opgemerkt dat dit meer inhoudt dan de kwestie van de salarissen alleen. Onverbrekelijk daarmee verbonden – en feitelijk wellicht nog belangrijker – is mijns inziens dat evenwicht wordt geschapen tussen de carrièremogelijkheden bij de zittende en de staande magistratuur en dat factoren die het vervullen van de functie van officier van justitie minder aantrekkelijk maken waar mogelijk worden geëlimineerd. Deze doeleinden wil het wetsontwerp op de volgende wijzen bereiken:

1. Het creëren van vergelijkbare functies bij de zittende en de staande magistratuur in de eerste twee fases van de carrière, dus na beëindiging van de r.a.i.o.-opleiding:

a. in de eerste fase gerechtsauditeur bij de zittende magistratuur en substituut-officier van justitie bij de staande magistratuur, welke beide functies ongeveer een gelijk aantal jaren zullen worden bekleed en waarvoor een gelijke bezoldigingschaal zal bestaan;

b. in de tweede fase rechter in een arrondissementsrechtbank, respectievelijk arrondissementsofficier van justitie; ook voor deze twee functies zullen gelijke bezoldigingschalen gelden, wat inhoudt dat het huidige vaste salaris voor rechters wordt vervangen door een schaal.

*Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal*

2. Ontlasting van de officieren van justitie van behandeling van een grote massa van verkeersovertradingen, zodat het werk voor vele (substituut-)officiëren van justitie gevarieerder en daardoor aantrekkelijker zal worden; bovendien is dit nodig om te voorkomen dat het aantal benodigde (substituut-)officiëren van justitie al te groot wordt, waardoor de getalsverhoudingen tussen de verschillende groepen in het openbaar ministerie met het oog op carrière-mogelijkheden ongunstig wordt beïnvloed.

3. Wanneer de r.a.i.o.'s, die momenteel betrekkelijk eenzijdig kiezen voor een loopbaan bij de zittende magistratuur, aan het einde van de periode van opleiding ten gevolge van de onder 1 en 2 genoemde maatregelen meer belangstelling zullen tonen voor de staande magistratuur, is er anderszinds meer aanleiding het aantrekken van zogenaamde buitenstaanders in de rechterlijke macht te vergemakkelijken. Dat wordt overigens toch wenselijk geacht; de, gedurende de afgelopen jaren nooit gehaalde, streefverhouding tussen buitenstaanders en oud-r.a.i.o.'s is 1 : 1. Dit is het tweede effect dat beoogd wordt met de instelling van de functie van gerechtsauditeur. Een derde effect daarvan is dat gerechtsauditeurs rechters in zekere mate kunnen ontlasten door allerlei voorbereidende werkzaamheden voor hen te verrichten. Gezien de uwerzijds geuite twijfel of de functie van gerechtsauditeur voor juristen die buiten de rechterlijke macht werkzaam zijn, wel aantrekkelijk zal blijken, is in de hierbij gaande nota van wijzigingen voorgesteld de salarisschaal van gerechtsauditeurs enigszins op te trekken.

Daarvan uitgaande meen ik te mogen stellen dat *de onder a, b en c genoemde voorstellen*, alle althans mede, gericht zijn op het verbeteren van de toestand bij het openbaar ministerie en dus in geen geval gemist kunnen worden.

De onder d bedoelde voorstellen staan niet direct in verband met de verbetering van de situatie bij het openbaar ministerie. Hieraan moet echter worden toegevoegd dat ook de toestand bij de griffies momenteel zorgwekkend is. Aan de argumenten die in de memories van toelichting en van antwoord en tijdens het mondeling overleg reeds naar voren zijn gebracht om aan te tonen dat voor de juiste vervulling van de functie van griffier, zeker bij de lagere gerechten, een universitaire juridische opleiding niet onontbeerlijk is, moet nog worden toegevoegd dat het ook steeds moeilijker wordt voor deze functies geschikte personen met een universitaire opleiding te vinden.

De voorgestelde invoering van de functie van gerechtsauditeurs zal het mogelijk maken dat de juridische taken, die momenteel door griffiers en substituut-griffiers worden verricht gaandeweg aan gerechtsauditeurs worden overgedragen. Mede in verband daarmee zal bij het recruterende van griffiers vooral gelet moeten en kunnen worden op organisatorische capaciteiten.

Ik zou derhalve zeer ongaarne zien dat de voorstellen betreffende de griffies thans niet in behandeling zouden worden genomen. Ter tegemoetkoming aan in de vaste commissie geuite wensen stel ik in bijgaande tweede nota van wijzigingen voor de salariëring van griffiers iets gunstiger te maken door optrekking van zowel het minimum- als het maximum-salaris.

De onder e bedoelde voorstellen inzake de regelingen voor schorsing en ontslag van leden van de rechterlijke macht zouden technisch zonder bezwaar van de overige voorstellen

kunnen worden losgekoppeld. Ik meen evenwel begrepen te hebben dat deze voorstellen bij de vaste commissie op generlei bezwaar zijn gestuit, zodat een dergelijke loskoppeling niet zinvol zou zijn.

Afgezien van de opleidingseisen voor griffiers van de lagere gerechten is het voornaamste bestanddeel van onderdeel f een feitelijke verlenging van de overgangsregeling volgens welke zogenaamde fiscale en notariële juristen tot lid en vice-president van een belastingkamer van een gerechtshof kunnen worden benoemd. Hoewel ook dit onderdeel van het wetsontwerp wel van de rest te scheiden zou zijn, meen ik dat dit ongewenst is en ook door de vaste commissie niet als wenselijk wordt beschouwd, omdat het gevolg hiervan zou zijn dat na 29 februari 1972 deze juristen niet meer tot lid van een belastingkamer benoembaar zouden zijn.

De voorstellen tot het doen vervallen van de minimumleeftijdseisen zijn feitelijk van niet zo heel veel belang. Ook hiervan heb ik echter niet begrepen dat ze bij de vaste commissie op bezwaren zijn gestuit.

De onder g en h bedoelde voorstellen hangen ten dele nauw met de rest van het wetsontwerp samen. Een aantal moet als urgent worden beschouwd, omdat sommige colleges de gestelde maximale bezetting hebben bereikt en een versterking nodig hebben. Overigens zijn ook ten aanzien van deze voorstellen geen wensen tot verwijdering daarvan uit het wetsontwerp naar voren gekomen en zou zo'n verwijdering het algemene aspect van het wetsontwerp ook niet beïnvloeden.

Gezien het bovenstaande meen ik dat het de voorkeur verdient dat het wetsontwerp in zijn geheel door de Kamer wordt behandeld. Zoals ik hiervoor reeds aankondigde, voeg ik hierbij een tweede nota van wijzigingen waarin enkele door de vaste commissie geuite wensen worden vervuld, namelijk op de volgende punten:

1. Verkeersschouten zullen niet kunnen worden aangewezen tot plaatsvervangend officier van justitie.

2. De salarisschaal voor griffiers van arrondissementsrechtbanken wordt enigszins gewijzigd, in die zin dat het minimum- en het maximum-salaris hoger wordt en dat de schaal korter wordt. In verband hiermede wordt ook het maximum-salaris van de verkeersschouten opgetrokken.

3. Het maximum-salaris van gerechtsauditeurs (en het daaraan gelijkgestelde salaris van substituut-officiëren van justitie) wordt verhoogd.

4. Het aantal plaatsvervangende leden van de Centrale Raad van Beroep zal voortaan niet meer in de wet worden vastgelegd maar naar gelang van de behoefte worden bepaald (evenals thans b.v. al het geval is bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven).

Voorts bevat de tweede nota van wijzigingen nog enkele voorstellen die strekken tot het rechtstrijken van oneffenheden op ondergeschikte punten.

Ik zal het op prijs stellen indien u zoudt willen bevorderen dat het wetsontwerp op korte termijn op de agenda voor de mondelinge behandeling van de Tweede Kamer wordt geplaatst.

De Minister van Justitie,

VAN AGT.